

QƏLƏBƏN MÜBARƏK, AZƏRBAYCAN! QƏLƏBƏN MÜBARƏK, ALİ BAŞ KOMANDAN!

İctimai-siyasi qəzet

Qəzet 1930-cu ildən çıxır

ŞIRVAN ŞƏHƏRİ

№15 (7486)

14 noyabr 2020-ci il

Şənbə

Qiyməti 20 qəp.

VƏTƏN MÜHARİBƏSİ AZƏRBAYCANIN - İLHAM ƏLİYEVİN ZƏFƏRİ İLƏ BAŞA ÇATDI

-Əziz həmvətənlər!

Bu gün ölkəmiz üçün tarixi bir gündür! Bu gün Ermənistən-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyulur. Hesab edirəm ki, indicə imzalanmış üçtərəfli bəyanat məsələnin həlli istiqamətində son nöqtə olacaqdır. Bu bəyanatı Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistən baş naziri imzalamışlar...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 10-da xalqa müraciətindən

Sirvanlılar böyük izdihamla qələbəni qeyd etdilər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan ordusunun Ermənistənin ardıcıl təxribatlarının və yeni işğal planlarının qarşısını almaq, işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək məqsədilə sentyabrın 27-dən etibarən başladığı zəfər yürüşü başa çatdı. 44 gün davam edən hərbi əməliyyatlar nəticəsində Azərbaycan Ordusu Ermənistənin 30 il ərzində qurduğu istehkamlarını, silahlı qüvvələrini darmadağın etdi, uzun illər işğal altında qalan torpaqlarımızı azad etdi, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ordumuz bütün dünyaya öz qüdrətini, gücünü nümayiş etdirdi. Düşmənin ağ bayraq qaldırmış və kapitulyasiya etməkdən başqa çıxış yolu qalmadı. Noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya prezidentləri və Ermənistən baş nazirinin birgə imzaladıqları bəyanatla Ermənistən Azərbaycan Prezidentinin münaqişənin ilk günlərdən bəyan etdiyi şərtləri qəbul etməkdən başqa çıxış yolu qalmadı.

Və o möhtəşəm gün! Qələbə! Qarabağ artıq Azərbaycanındır!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin torpaqlarımızın işğaldan azad olunması, Azərbaycan ordusunun qələbə qazanmasının münasibətən gecə saatlarında xalqa müraciətinin bütün Azərbaycan xalqı və dünyaya azərbaycanlıları coşqu və fəreh hissi ilə qarşılıdı. Respublikamızın bütün regionlarında böyükdən kiçiyə her kəs küçələre axıdı. Gecədən davam edən izdihamlı yürüş bütün ölkəni bürüdü.

Şirvan şəhər sakinləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi öündən başlayaraq bütün küçə və məhəllələrə toplaşaraq sevinc və qürur hissələrini paylaşırlar. Bəlkə heç vaxt şəhərimiz bu qədər üçrəngili bayrağımıza bürünməmişdir. Binalar, avtomobillər, obyektlər üçrəngili bayraqlarla bəzədilmişdir. Her kəs elində və ya ciniyində milli bayrağımızla izdihama qoşularaq "Yaşasın Ali Baş Komandan", "Eşq olsun Azərbaycan ordusuna", "Qarabağ Azərbaycançı" şüərləri səsləndirirlər. İnsanlar bir-birini təbrik edir, gözaydınılı verir, sevinc göz yaşlarını saxlaya bilmirlər. Qələbə hissini yaratdığı duyúyları bir-birile paylaşan şirvanlılar, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olanların xatirəsini böyük ehtiramla yad edir, qələbə sevincini yaşatdırığına görə Ali Baş Komandana və müzəffər Azərbaycan ordusuna minnətdarlıqlarını bildirirlər.

İzdiham iştirakçılarından bir neçəsindən müsahibə alırı.

Ağbirçək anaya yaxınlaşırıq. Üzdündən nur yağan Letife ana deyir: -Mən bu şəhərdə doğulub boyabaşa çatmışam. Təbiətən sakir adamam. Təqəüdə çıxanadık iş yeriye gedib eve qayıtmışam. Küçədə kiminləsə dayanıb səhəbet etməyi də xoşlamamışam. Nəvəm döyüş bölgəsindədir. Düzünü deməm narahat yatıram. Televizorun qarşısından el çəkmirən. Xüsüsil döyüş zonasından xəbərləri diqqətə izleyirəm. Noyabrın 10-u gecəsi təzə yuxuya getmişdim. Maşın sığnallarının səsi məni yuxudan oydadı. Pəncərəni açıb küçəyə baxdım. Xoş bir xəbər olduğunu hiss etdim. Tez televizoru açdım. Ölək Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı danışındı. O, xalqımıza Qələbə xəberini verirdi. Sevincdən höñük-höñük ağladım. Men həmisi Prezidentimizə inanmışam. Xoşbəxtəm ki, Qələbə xəberini onun öz dilindən eşitdim.

Səhəbtimin evvəlində dedim ki, mən küçəyə çox çıxmağı sevinəyim. Amma bu gün sübh tezden əksər şəhər sakinləri kimi mən də möhtəşəm Heydər Əliyev meydanına gelmişəm. Gördüyüñ kimi burada sevinc-sevincə qarışır. Uşaq-böyük, kişi-qadın sevincini bir-birləri ilə bələşürələr. Bu əzəmeti görəndə bir daha dərk etdim ki, nə xoşbəxtlik imiş qələbə qazanmaq. Xalqımız bu şad xəbəri çoxdan gözləyirdi. Bu qələbəni bize bəşər edən Azərbaycan ordusuna, Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev minnətdarlıq. O xalqa verdiyi vəyə yerində yetirdi. Rehberlik etdiyi milli ordumuzun qü-

xa, dayaqdır. Prezidentimiz İlham Əliyevin dediyi kimi, xalqla iqtidar yumruq kimi birleşib. Polad kimi yurmuğumuz düşmənə diz çökdürdü.

Alqış Azərbaycan xalqına, Azərbaycan əsgərinə, Azərbaycan Prezidentinə!

-Prezidentin televizor vasitəsilə xalqa müraciətindən sonra şəhərin Baş meydانına axışanlar arasında mən də var idim. Evdə əvvəl mən irad tutdular ki, qoca kişisen, gecə vaxtı hara gedirsem? Dedim ki, bu gün - 10 noyabr 2020-ci il Azərbaycan xalqı üçün ele bir gündür ki, qoçanın da evde oturmağa haqqı yoxdur. Axi, Büyük Qələbə cəvincinni mən də kiminləsə meydanda bölüşmeliyəm. Ulu öndə Heydər Əliyevin adını daşıyan bu meydانا gəldən gərdüm ki, mən düz etmişəm. Burada məndən də yaşı sakınlar var. Tanıdığım, tanımadığım adamlar sevinc içərisindədir. Maşallah olsun gənclərimiz! Əllerində müqəddəs bayraqımızla meydanda idilər. Şəxsi minik maşınlarda Azərbaycanımızın və Türkiyənin bayrağını tutan gənclərimiz idare etdikləri maşınları ilə küçələrimizde hərəket edir, sevinclərini aramsız müşəqqələr ilə bildiridilər.

Gecəyarısı bu menzərənin təsirindən həle de aylırmışam. Evde otura bilmedim. Sehər nahari edib yəne bura gəlmişəm. Ağsaqqal Həsən Qafarov səhəbətinin sonunda bunu dedi:

-İlham Əliyev kimi Prezidenti, sərkərdəsi olan xalq daha böyük qələbələr görəcək. Alqış orduzu, alqış Prezidentimizə.

30 ilin həsrəti nəhayət başa çatdı, mühərribe bitdi. Qələbə bizimdir!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin xalqa müraciətində dediyi fikirlər hər bir azərbaycanlıın uzun illər qalqlarında səslənəcək: "Mən də xoşbəxtəm ki, bu xoş xəbərləri, bu müjdəni Azərbaycan xalqına verirəm. Xoşbəxtəm ki, bu tarixi sənədə imza atmışım. Xoşbəxtəm ki, biz öz Vətənimizə, doğma Qarabağımıza qayıdırıq, Qarabağımızın tacı olan Şuşaya qayıdırıq və bu torpaqlarda ebedi yaşayacağıq. Bundan sonra heç kim bizi o torpaqlardan terpədə bilməz".

**Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna!
Yaşasın Ali Baş Komandan!
Yaşasın Azərbaycan xalqı!
Qarabağ bizimdir!
Qarabağ Azərbaycandır!**

İzdihamlı bayram tədbiri maraqlı konsern programı və atəşşəfanlıqla başa çatdı.

SALAM ƏSGƏR...

Bu gün hər birimiz düşmənle ölüm-dirim müharibəsində olan əsgər bala-mıza, əsgər qardaşımıza bir kəlmə də olsun xoş söz demək istəyirik.

Bu günlərdə redaksiyamızda yananlar, zəng edənələr iigid əsgərlərimizi aşağıdakı məzmunda ürək sözləri ilə salayırlar.

Əşq olsun sənə Azərbaycan

Əziz əsgər balam! Mən anayam. Ana qəlbə isə çox həssas olur. Sizlərin, nəcə deyərlər, ayağınzına tikan batmasına da razı deyiləm. Həyatda çox çətinliklərə də rastlaşmışam.

Allah heç kəsa övlad dağı göstərməsin. Mən bu dağı da görmüşəm. Amma əziz əsgər və zabit balalarım! Onu da bilirəm ki, mühərribə qansız-qadasız olmur. Torpaq uğrunda şəhid olan balalarımız, yaralanınanlarımız da olur. Amma geriye yol yoxudur. Aqillərimiz deyib ki, torpaqdan pay olmaz. Azığın düşmən bizdən haqsız ərazi iddiyalar edir. Şükürler olsun ki, Prezidentimiz, Silah-

əsgəri! Az vaxtda neçə-neçə kəndimizi, şəhərimizi, strateji əhəmiyyətli mövqeləri azgın düşməndən təmizləmisi. Gecə də, gündüz də sizlərdən xoş xəbərlər gözleyirik. Erməni kimi faşist xisletli düşmənə yaxşı dərs verirsiz. Salamat geri dönməyinizi Allahdan təvəqqə edirik.

Zakir ƏLİYEV,
şəhər aşıqqları

İl Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rehbərliyi ilə işğal altında olan torpaqlarımız azad olunur. Buna görə bizlər siz əsgər balalarımıza borcunuq. Televiziya kanallarını diqqətlə izləyirəm.

Əziz əsgər və zabitlərimiz! Bir mahni daha çox xoşuma gəlir. Onun bəzi misralarını əzberləmişəm.

Mahnıda deyilir:

**Geriye yol yoxdur,
Yalnız irəli!
Açılan sabahlar gözləyir sizi
Analar fəxr edir,
Bacılar sevir sizləri...**

Bəli! Əziz əsgərlərimiz! Sizlərdən yalnız qəlebələr gözləyirik. Allah sizi qorusun.

Zəhra HƏSƏNLİ,
şəhər 19Nö-li məktəbin
şagirdi

PULSUZ DƏRMAN-ŞƏHİD AİLƏLƏRİNİN ÖVLADLARI ÜÇÜN

Dünyanı cənginə alan karonavirüsün tüy-yan etdiyi bir vaxtda azığın düşmən- ermənilər sentyabrın 27-dən torpaqlarımıza hücuma keçdilər. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə ordumuz əks-hücumu keçdi.

Müzəffər ordumuz tərfinən onlara layiqli cavablar verildi. Düşmən hərbi texnika və canlı qüvvə sarıdan xeyli itki verərək ərazilərimizdən geri çəkilməyə məcbur edildi. Ordumuza uduzan düşmən mögləbiyyətə barışmaq istəmir. Ermənilər cəbhə bölgəsindən xeyli uzadqa yerleşən rayon və kəndlərimizi top və mərmi ateşinə tutur və dinc əhalidən qisas alır. Yaşayış binaları və sosial və mədəni obyektlər dağıdılmışdır. Əlbətə qəlebə itksiz olmur.

Hər gün yeni-yeni qəlebə soraqları eşidirdik. İnanırdıq ki, tezliklə bütün torpaqlarımız qəsəbkardan azad olar, bütün qacqın və mecburi köçkünlərimiz öz doğma el-obsına qaydırırlar. Nəhayət Qəlebə xəbərini də eşitdik.

Bele bir vaxtda arxa cəbhədə də hər birimizin üzərinə mühüm vəzifələr düşür. Birinci növbədə ordumuza mənəvi

dəstək olmalı, karonavirusdan özümüzü və ətrafımızı qorunmalı və kimin elindən ne gelirse, vətən və xalq namənə onu əsirgəməməlidir.

Şəhərimizin Tofiq Əsmayılov küçəsində yerləşən «Dokta» 628 nömrəli aptekin ön hissəsine böyük hərfərlər yazılmış bu sözlər hamı kimi mənim də diqqətimi cəlb etdi: «Qarabağ savaşında şəhid olanların usaqlarına dərman pulsuz verilir». Ətraflı məlumat almaq üçün həmin aptekdə olub aptekin baş əczaçısı Vüsalə Həsənova ilə həmsöhbət oldum.

V.Həsənova bildirdi ki, aptek rehberliyinin təşəbbüsü ilə bu işe başlamışdır. Ötən günlər ərzində Qarabağ savaşında

şəhid olmuş əsgərlərimizin bir neçə övladına pulsuz dərman və tibbi ləvazimat vermişik.

Baş əczaçı onu da əlavə edib bildirdi ki, imkanımız daxilində bu xeyirxah işi davam etdirəcəyik. Şəhidlik zirvəsinə ucalan hər bir əsgərimizin övladına kömək etməyi özüməz borc bilirik.

Cəmi 20-25 kvadratmetrlik sahəsi olan aptekdən ayrılar-kən burada təmizlik və səliqəshəman da diqqətimi cəlb etdi. Ən əsası isə 3 nefərdən ibarət olan kollektivin müştərilərlə xoş və mehriban rəftarı.

Musaxan HÜSEYNALI OĞLU

QOV, İTİ QOVAN KİMİ

FAŞİST XİSLƏTLİ NİKOL PAŞİNYANA

Azərbaycan hay verir
Orduşunun səsinə.
Qarabağın dərdi var:
Nə qədər mərmi yağar
Torpağın sinəsinə

Gözleri Paşinyanın
Həqiqəti görmədi
Dedik ki, torpaqları
Könüllü ver. Vermədi.

Dedik qan tökülməsin,
Yaziqdı bu oğullar.
Faşist dedi: -Analalar
Hər an oğul doğurlar.

Keçirik Cəbrayıldan
Füzuliye giriş var.
Eşitsin ana torpaq,
Qarabağ yürüş var.

Atıl, müzəffər ordum,
Gənc kimi, cavan kimi,
Qov yurdundan düşməni,
Qov iti qovan kimi!

Yaqub SALMAN
Oktabr 2020-ci il

QARABAĞ HƏSRƏTİ

Vətən həsrətiyle dönünür ürek
Şad ruh ayıldı, durdu babamın,
Haylar, Hayqanşalar bilələr gərk,
Gözümüz işığı güzel Qarabağ
Əzəli, əbədi yurdu babamın.

Bu dostluqda başqa səhəbat yox daha,
Millatimlə sənki, bir can Türkiye
Cavan-qoca bir sarılaq silahı,
Qoşa gedək, Azərbaycan-Türkiyə.

Məlek göndər, mayak olsun əsgəre,
Uca adın dayaq olsun əsgəre.
Vətən üzük, hamı bilsin bir kərə
Qarabağ üzüyə qəşdir, ay allah.

Səsim dərgahına yol açır sənə,
Analar yalvarıb qol açır sənə.
Şirvanlı Şahmardı el açır sənə,
Qəlebəni yaxınlaşdır, ay allah.

Şahmar ABDULLAYEV,
təqəuddə olan polis
polkovnik -leytenantı

Sentyabr 2020-ci il

Məcburi köçkün
(Füzuli rayonu)
Nəzakət Mehdiyeva:

ALİ BAŞ KOMANDANA, ƏSGƏRLƏRİMİZƏ MİNΝƏTDARIQ

Yağı düşmən canlı qüvvə və hərbi texnika sarıdan gündən-günə itki verərək torpaqlarımızdan geri çəkilir. Azad olan rayon, şəhər və kəndlərimiz rahat nəfəs almağa başlayır.

Bu günlərdə qəlebə xəbərini də aldıq. Belə bir vaxtda hamımız qəlebəni əsl toy-bayram kimi qeyd edirik. Ən əsası isə el-əbabasından qacqın düşmən soydaşlarımızın sevincdən, belə demək mümkünsə, göz yaşları qurumur, yurdularına dəha tez can atmağa çalışırlar.

Mehdiyeva Nəzakət Yusif qızı Füzuli rayonundandır. Yaşı 70-i haqlayıb. Hazırda dövlətimiz tərəfindən Şirvan şəhərində məcburi köçkünər üçün inşa edilmiş yaşayış kompleksində məskunlaşdır.

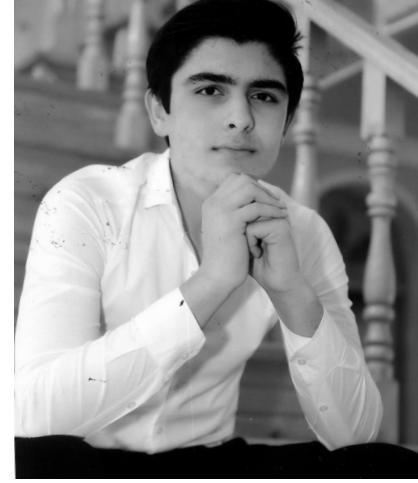
«Doğuluğun Füzuli şəhərinin ermənilərdən azad edilməsi xəbəri sənə necə təsir etdi?» Sualına belə cavab verdi:

- 27 ildən artıq idi yurd həsrəti çəkirdik. Düzdür burada pis yaşamırıq. Hər cür qayğı ile əhatə olunmuşuq. Amma doğuldugun, boy-a-başa çatdığın obanın yerini heç nə ilə əvəz etmək olmaz. Ermənilərlə davada dayımı, əmi oğlumu və bir neçə qonum-qonşumu da itirdik. Həttə əmim qızının oğlu Seyyar Quliyev də aprel döyüslərində şəhid oldu. Büyük oğlum İlham o vaxt yaşı az olsa da, könüllülər dəstəsində düşmənle vuruşurdu. Heyat yoldaşım Nəsiman Füzuli deyə-deyə 3 il öncə haqq dünyasına qovuşub. Onu da deym ki, qaynam Valide Quliyeva da məharibənin acısını yaşıyib. Batalyonda əsgər və zabitlərimizə qayğı göstərib, yemək bişirib, paltalarını yuyub. O da bu xoş xəbəri eşidə bilmədi. 3 ildir ki, rəhmətə gedib.

3 oğul, 1 qız anasıyam. Hamisini yerbayer etmişik. Qızım Səmaya müəllimdir. 3 uşaq anasıdır. Gəlinlərim Zəngilan rayonundandırlar. Hamımız bir yerde rayonlarımıza azad olunmasını sevinc göz yaşları ile qarşılaşıb, bir-birimizi təbrik etdik. Bize bu xoş saatı, xoş günü yaşadan Prezidentimiz İlham Əliyevə, milli ordumuzu əsgər və zabitlərinə məhəkəm can sağlığı, xoşbəxtlik arzu edirəm. İnanıram ki, hamımız bir nefər kimi tezliklə yurdularımıza qayıdib firavan yaşayacağıq.

Yurd bizdən ötrü, biz də yurddan ötrü çox darixmişiq. **MHEYDƏRLİ**

«POLİS OLACAĞAM»

Mirxan hələ uşaq ikən atası Mehdi kimi polis olmaq arzusunda idi. İbtidai sinif şagird olanda da müəllimləri ondan sorusunda ki, gələcəkdə oxuyub nə olacaqsan, o dəqiqə cavab verib ki, mən böyükəndə polis olacağam.

«Arzusuz insan qanadsız quş kimidir»-deyiblər. Arzuna çatmaq üçün gərək çalışsan, mübarizə aparasan. Evde valideynləri, məktəbdə müəllimləri Mirxana başa salmışdır ki, arzuna çatmaq üçün gərək dərslərini yaxşı oxuyaşan, böyükərin sözünü baxasan. Bütün bù deyilənlərə rəğmən Mirxan dərslərinə ciddi hazırlaşır, müəllimlərinin verdikləri tapşırıqları layiqcə yerinə yetirirdi. O həm də başa duşdurdu ki, yaxşı polis olmaq üçün gərək idmanı da sevəsən. Odur ki, boş vaxtlarında güles məktəbinə də gedirdi.

Mirxanın atası-Şirvan şəhər polis şöbəsi DYPB-in inzibati təcrübə üzrə baş inspektor, polis mayoru Mehdi Muxtarovla səhəbat zamanı bildirdi ki, Mirxan özü bu peşəni seçib. Biz ona yalnız mənəvi dayaq olmuşuq. O, öz arzusu ilə çalışış yüksək balla Polis Akademiyasına daxil olmuşdur. Mirxan orada da yaxşı oxuyur, nizam intizama ciddi əməl edir.

Nə deyirik, biz də bu çətin və şərəfli yolda Mirxana müvəffəqiyətlər arzulayırıq.

Musaxan HEYDƏRLİ,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü

GÜNÜMÜZ-GÜZƏRANIMIZ

GÖRƏŞƏN BİZ NİYƏ BELƏYİK?!

2020-ci ilin ilk aylarından pandemiya-koronavirüs sözleri ölkəmizdə bizləri narahat etməye başladı. Amma tam məsuliyətə demek oları ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səyi ilə qabaqlayıcı tədbirlər görüldü. Bu isə bizləri daha böyük bələlardan qurtarmış oldu.

Lakin görülən tədbirləre baxmayaraq bu qorxulu xəstəliyə tutulanlar, həyətlərini itirənlər de oldu. Aşxalatlılarımız, polis əməkdaşlarımız, daxili qoşunlarımızın əsgər və zabitləri bu sahədə insanlarımıza əllərindən gələn köməyi göstərirler.

Şəhər və rayonlarımızın, qəsəbə, kəndlərimizdəki icra məmərləri karonavirusla mübarizə aparırlar, insanları maarifləndirmək üçün əllərindən gələni əsirgəmirlər.

Biz insanlar necə? Öz sağlamlığımızı qorumaq, bu təhlükeli virusla xəstələnmək üçün nə edirik? Adı profilaktik, gigiyenik qaydalara ciddi əməl edirikmi? Gördüklerimiz onu deməyə əsas verir ki, bir çox sahələrdə olduğu kimi, bu sahədə de çox vaxt laqeydilər, bigənəliyə yol veririk.

Təhsilin məzmunu məktəblilərin vətənpərvəlik şüurunun formalasdırılması prosesində aparıcı yar tutur. Vətənpərvəlik isə özündə insanın doğulub boy-a-başa çatlığı torpağa - Vətəna məhəbbəti, xalqın inkişaf tarixi ilə bağlı qürurunu ehtiva edir. Vətənpərvəlik hissi məktəbəqədər yaşıdan formalasmağa başlayır. Məktəbe ilk qədəmlərini atan uşaq ailədə və məktəbəqədərki təhsil müssisəsində bu sahədə aldığı biliklərə görə.

Baza biliklərini isə o, məktəb təlimi prosesində alır. Mehz məktəbdə təhsilalanların ölkəmizin inkişaf tarixi və orada yaşayan xalqların mədəniyyəti haqqında təsəvvürləri formalasdırılır. Şagirdlərə milli məşəti, ədəbiyyatı, mahnıları öyrətməklə biz xalqların ənənələri, həyat fealiyyəti ilə tanış olmaq üçün bəlli mühit yaratmaqla Vətəna məhəbbəti formalasdırırıq.

Vətənpərvəlik təbəyəsi üzrə işlər yalnız dərsdenkənar vaxtlarda deyil, ham də dərs prosesində aparılır. Bu məqsədə şagirdlər mahnıları dinleyir və ifa edir, şeirləri sehnələşdirir, kollektiv fealiyyətləri yerinə yetirirler. Məktəblilərin ölkənin mədəni rəngarangi ilə tanışlığı, vətənpərvəlik təbəyəsi üçün əsas fənlərdən biri də "Təsviri incəsənət" fənnidir.

İncəsənət insan psixikasını müxtəlif cəhətlərdən çox geniş və dərinlənən əhatə edir. Bu ehət teke təxəyyül və hissələr deyil, ham də fikir və düşüncələrimizlə təsəvvür edilən idarəkəmizə əsaslanır. Bunun böyük əhəmiyyəti şurə və özündənəkin inkişafında, mənəvi hissələrin təbəyəsində, dünyagörüşünün formalasmasında özünü göstərir. Bəddi təbəyə şəxsiyyətin hərətəfli və ahəngdar inkişafına təsir göstəren en vacib və mühüm vasitələrdən biridir.

Ümumtəhsil fənlərdən biri olub, ibtidai və əsas təhsil pillələrində tədris olunan "Təsviri incəsənət" fənninin məzmununun təlim neticələri doğma diyarın bəddi mədəniyyət materialları əsasında Vətəne vətənpərvəlik münasibətini təmin edən bəddi mədəniyyətin əsaslarını formalasdırmaqdır.

Təsviri incəsənət dərslerində vətənpərvəlik hissəsinin inkişafı şagirdlərin bəddi yaradıcılıq prosesində həyata keçirilir. Təsviri incəsənət dərslerində müxtəlif mənzərələr, nətər-mortlar, xalqa naxışları çəkən şagirdlər bu yaradıcılıq nümunələri ilə

Sağlamlığımızın qorunması üçün biziñə nə tələb olunur? Neqliyyat vasitələrindən istifadə edərək, qapalı yerlərdə, tiçarət, iaşə mərkəzlərində tibbi maskaların istifadənən zəruriyyəti tələb olunur. Bəs biz nə edirik? Şəhər rəhbərliyinin, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının və digər əlaqədar təşkilatların adalarını qeyd etdiyimiz sahələrə keçirdikləri reydlər zamanı xoşagelməz mənzərə ilə rastlaşırıq. Bir çox tibbi maskadan istifadə etməyi «unutduğumu» behanə gətirir. Ticarət obyektlərində araməsəfa saxlanılır. Müşərriyə xidmət edən bəzi ticaret və ya iaşə işçisi adı qaydalara riayet etmir. Təbii ki, bələləri ilə maarifləndirici səhəbətlər aparılır. Hətta onlar lazımlı gələndə cərimələnlərlər. Amma cərimə vəziyyətdən çıxış yolu deyil.

Tez-tez istifadə etdiyimiz ictimai neqliyyat vasitələrimizə nəzər salıq. Hər bir ictimai neqliyyat vasitələrində «Tibbi maskadan istifadə etmədən salona daxil olmayı!» çağrısı ilə rastlaşırıq. Bu yaxşı hədir. Təessüf ki, sənəsinələrimizin bəzən eksəriyyəti, elə sürűcünün özü də bu çağrıda əməl etmir. Səbəbinə soruşan-

da qəribə cavablarla qarşılaşırıq: heç bir xəstəlik yoxdur. Camaatın aldadırlar. Maskanın heç bir xeyri yoxdur və s. və ilaxır cavabları eşidirsən. Qəribədir. Bu xəstəlik dünyani bürüyüb. Karonavirüs neçə-neçə canlar alıb və alır. İqtisadi cəhətdən güclü olan ABŞ, Almaniya, İngiltərə, Fransa, Hindistan və s. kimi ölkələr bu qorxunc xəstəlik qarşısında aciz qalıblar. Vaksin axtarışları davam edir. Belə vəziyyətdə bizer həkimlərimiz məsləhətlərinə qulaq asımlı, sağlamlığımızı qorumaq üçün deyilənlərə eməl etməliyik.

Televiziyada, radio kanallarda, saytlarda, qəzet və jurnallarda bu qorxulu xəstəliklər və onun fəsadları barədə ətraflı məlumatlar verilir. Həkimlərimiz qorunmaq yollarını göstərir. Çoxumuz bu ciddi məsələyə bığanə qalırıq. Bığanəliyin nəticəsi isə acınacaqlı olur. Belə mənzərə ilə rastlaşanda özümüze sual veririk:

-Görəsən biziñə beləyik?!

Can insana Yaranadən tərfin dən verilən əmanətdir. Əmanəti isə qorumaq lazımdır. Özümüzden asılı olanı edək ki, bu əmanətə xəyanət olmasın.

F.RƏHİMOV

Kimsəsiz və Azərbaycan Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatları Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə «Sağlamlığımız öz əlimizdədir» Pandemiyaya qarşı mübarizə kompaniyalarının təşkilisi» adlı layihənin icrasını başa çatdırılmışdır.

Pandemiyə ilə bağlı olaraq Lənkəran, Masallı, Qobustan və Şirvan şəhərində hər birində 12 aile olmaqla cəmi 48 kimsəsiz azərbəianlı ailələr təşkilatının quraşdırılmış yardımçıları edilmişdir. Kimsəsiz və Azərbaycan-

əhalinin pandemiyə ilə bağlı sualları cavablandırıldı.

Pandemiyə (COVID-19) bütün yoluxucu xəstəliklər kimi (mesələn, vəba, taun, qrip) bütün bir ölkəni, eyni zamanda onunla həmsərhəd olkə-

«SAĞLAMLIĞIMIZ ÖZ ƏLİMİZDƏDIR» PANDEMİYAYA QARŞI MÜBARİZƏ KOMPANIYALARININ TƏŞKİLİ» LAYİHƏSİ UĞURLA BAŞA ÇATDI

lərin siyahısı adı gedən rayon və şəhərlərin icra hakimiyyəti və könüllüləri ilə birgə müəyyən olunmuşdur. Ərzəq yaradımları QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurası tərəfindən monitoring olunaraq Şirvan şəhəri Poçtundan siyahı üzrə müəyyən olunmuş ünvanlara göndərilmişdir.

Layihədə nəzərdə tutulmuş «Sağlam olaq» adlı maarifləndirici bukletlər hazırlanaraq xüsusi karantin rejiminin qaydalarını gözlənmək əhalini həssəsini etdiyi hallarda elan olunur. Pandemiyə insandan-insana asanlıqla örülən yeni bir yoluxucu xəstəliyin global miqyasda kütüvə yayılmışdır.

Buna görə də keskin respirator infeksiyasına yoluxan insanlar evdə qalmalı, ailə üzvləri və kənar insanlarla temasları minimuma endirməli və xəstəliyin hər hansı bir eləmətini hiss edən kimi özünü təcrid etməli, sanitariya-gigiyena qaydalarına eməl etməlidir. Pandemiyaya

ictimaiyyətin, cəmiyyətin birge seyi və maarifləndirme təbirli nəticəsində bə xəstəliyə qalib gelə bilerik.

Bu gün QHT olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə pandemiyə ilə mübarizə istiqamətində zəruri, təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsinə, ictimaiyyətin maarifləndirilməsinə, psixoloqların bu proseslərə cəlbinə, digər tədbirlərin gücləndirilməsinə dəstək olmağa çalışırıq.

Tərənə ƏHMƏD, birlərinin sədri

Müəllimə kömək

TƏSVİRİ İNCƏSƏNƏT DƏRSLƏRİNDE VƏTƏNPƏRVƏRLİK TƏRBİYƏSİNİN FORMALASDIRILMASI

gruplaşdırmaq olar:

a) nəsillərin milli mədəniyyətin inkişaf tendensiyasının qorunması;

b) şəxsiyyətin mənəvi-əlaqə keyfiyyətlərinin formalasdırılması;

c) Azərbaycan torpaqlarının vətənpərvərlərinin təribyə edilməsi;

d) uşaqların hərətəffi inkişafı, onların yaradıcılıq qabiliyyətlərinin inkişafı, şəxsiyyətin özünəifikasiəsi üçün şərtlərin yaradılması;

e) səhiyyə mədəniyyətinin, ailə həyatının şüurlu münasibətin formalasdırılması;

f) əməksevərliyin formalasdırılması;

g) məktəblilərde təsviri incəsənət dərslerində vəsítələrlə sosial və kommunikativ səriştəliliyin formalasdırılması;

h) təbiətə ehtiyatlı münasibətin təribyə edilməsi.

tərənpərvəlik təbəyəsinin formalasdırılmasında xüsusi əhəmiyyətə malidir.

"Azərbaycan daxmasının daxili dünyası" mövzusunu örənən şagird daxmanın interyerinə daxil olan "ləmə", "rəf", "taxça", "camaxatan" anlayışları ilə tanış olur, onları müasir evin interyerləri ilə müqayisə edirler.

"Gülebatın", "təkəldüz", "muncuqtikmə", "pilektikmə" usulları ilə tanış olan şagird xalqın bəddi tarixində qurur duyar, onun Vətən sevgisi da-ha da zənginləşir.

Daha sonra xalq geyimləri və onun elementləri örənən, xovsus xalça növləri, onların naxış elementləri, xüsusiyyətləri ilə tanış olmaqla yanaşı, bu naxışları çəkmək əsullarını menumsədikcə şagirddə Vətənin zəngin bəddi tarixinə unudulmayaq bir sevgi, heyranlıq yaranır. Azərbaycanın xalçaçılıq məktəbləri haqqında aldığı bilgilər isə zəngin məi-setimiz, xalqın tarix və mədəniyyətinə maraqlı daha da artırlar.

"Təsviri incəsənət" dərslerində Vətənpərvəlik təbəyəsinin formalasdırılmasında Vətən təsəvvürənən, xovsus xalça növləri, onların naxış elementləri, xüsusiyyətləri ilə tanış olmaqla yanaşı, bu naxışları çəkmək əsullarını menumsədikcə şagirddə Vətənin zəngin bəddi tarixinə unudulmayaq bir sevgi, heyranlıq yaranır. Azərbaycanın xalçaçılıq məktəbləri haqqında aldığı bilgilər isə zəngin məi-setimiz, xalqın tarix və mədəniyyətinə maraqlı daha da artırlar.

Vətənə məhəbbət təbəyəsi təsviri incəsənət dərslerinin əsas vezifələrindən biridir. Bu məqsədə xalqın məi-set, tarix və mədəniyyəti, dekorativ-tətbiqi xalq sənəti, doğma diyarın naturadan peyzajları, əmək qəhrəmanlarımızın portretləri, regionun məi-set əşyalarından istifadə etmələr.

Dərslerdə həmçinin Dövlət gerbi ve bayraqının təsvirlərindən, doğma diyarın təbətəinə aid şəkillərdən istifadə etmek məsləhət görülür.

Dərsliyin 2016 və 2020-ci ilde nəşr edilmiş esas variantında bu mövzuların tədrisi ilə bağlı kifayət qədər sistemli məlumatlar var. Dərslikdəki I və II tədris vahidləri milli və

diirləməsi məqsədə uyğun olardı.

Təhsilalanların dərslərdə vətənpərvəlik təbəyəsinin imkanlarını təhlil edərək aşağıdakı meyarları nəzərə alınması vacibdir:

*Təhsilalanların konkret sinifdə vətənpərvəlik təbəyəsinin bütün sistemi ilə əlaqəsi. Bu təbəti yerinə yetirmək üçün müəllim vətənpərvəlik təbəyəsinin, onun mərhələlərinin həyata keçirilməsində öz fənninin imkan və yerini müəyyənləşdirməli və bunları digər fənlərin imkanları ilə əlaqələndirməlidir.

*Dərsdə qarşıya qoyulmuş konkret məqsədin pedagoqii cəhdən əsaslandırılması. Müəllim müəyyənleşdirilməlidir ki, programın izahat vərəqində şəxsiyyətin vətənpərvəlik təbəyəsi məsələləri yetərlidir?

Təhsilalanların əldə etdikləri biliklər aşağıdakılardır təmin etməlidir:

- ideya-mənəvi məzmunun düzgün çatdırılması;

- öyrənilən zəruri materialların şurulu mənimsədilmesi;

- vətənpərvəlik istiqaməti; müxtəlif peşələrin təbii və elmi əsaslarının öyrənilmesi.

Beləliklə incəsənət, o cümlədən təsviri incəsənət, onun bütün növləri böyük təribyə imkanları yaradır. O, özündə cəmlədiyi geniş mənəvi potensialı, estetik və əxlaqi idealı ilə uşaqlarda öz xalqının mənəvi mədəniyyətinə derin hörmət və məhəbbət formalasdırır.

Rəfail Əliyev,
S.Hüseynov adına
İNƏLİ TAM ORTA MƏKTƏB-XÜSÜSI LİSEYİN
HƏRBI RƏHBƏRİ, ƏMƏKDAR MÜƏLLİM, "Ən
YAXŞI MÜƏLLİM" Respublika müsabiqəsi
sinif fərdi layihə qazibi, "İNÉPO-AVROASIYA" Beynəlxalq Layihə Olimpi

Qəzetlərimizin redaktorları

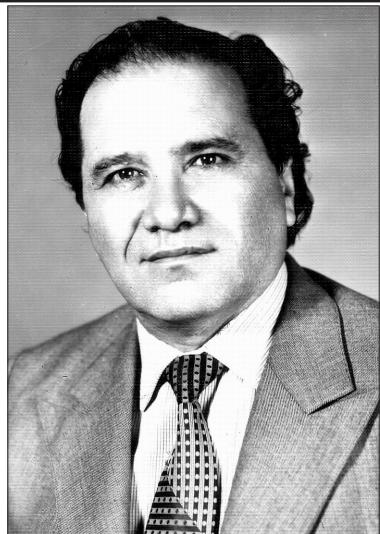
7. Zahid İsmayılov

Möhsüm Xəlilov 1973-cü ildə şəhər partiya komitəsinin II katibi vəzifəsi nəşrləndən sonra «İŞIQ»da müavini işləyən mərhum Sabir Gözelov, sonra mərhum Səxavət Qarayev və Bakıdan gəlmış Bahəddin Yunusov bir neçə il redaktor əvəzi vəzifəsini daşımışlar.

Nəhayət 1976-ci ildə «İŞIQ» qəzeti Zahid İsmayılov redaktor təyin olunmuşdur. O da ixtisasla jurnalist idi. Kəlbəcər, Gəncə, indiki Tərtər rayonlarında redaktor vəzifəsində çalışmışdır. 1976-ci ildən 1988-ci ilə kimi «İŞIQ» qəzeti redaktor əvəzi vəzifəsini daşımışdır.

Pesəkar jurnalist olan Zahid müəllim bu sahədə zəngin təcrübəyə malik idi. Qəzeti, onun əməkdaşlarının nüfuzunun yüksəlməsi üçün elindən gələn əsirgəmirdi. Özüne, kollektiv üzvlərinə qarşı olduqca tələbkar idi. Hazırlanın hər bir yazı üzərində diqqətli işləməyi, faktları, rəqəmləri (janrıdan asılı olmayaq) dənə-dənə yoxlamağı tələb edirdi.

Tənqid yazilar hazırlayanda xüsusi qovşumuz olardı. Həmin qovşuq «şişəne» kimi sənədlər, foto nüsxələr, izahatlar, protokollardan çıxışlar toplayardı. Deyərdi ki, tənqid olunan her kəs (boğulan sa-

man cöpündən yapışan kimi) özüne haqq qazandırmaq üçün hər yere, necə deyerler əl-qol atır. Belələrinə fakt vermək olmaz. Doğrudan da tənqid hazırlayandan sonra görərdik ki, narazılıq edən şəxs müxbirin tutarı faktları qarşısında aciz qalıb.

Həm de Zahid müəllim deyərdi ki, haqlı tənqid heç də hamı qəbul etmir. Ona görə də ehtiyatlı olmalı, obyektivliyi heç vaxt əldən verməmeliyik.

Kiçik narazılığı olan oxucu Zahid müəllimlə 5-10 dəqiqəlik səhbətdən sonra tam sakitləşərdi. İpə-sapa yatmayan, haqsız danişan isə Zahid

müəllimin sərt üzünü görərdi. O tutarlı faktlarla haqsızlıq edən tərəf mütqabiini susdurardı.

Zahid müəllim yaradıcı jurnalist idi. «Rüstəm Səfərəliyev», «Qara-bağın Tərləni», «Yeddi Həcar», «Uçmamış kosmonavtlar» kitablarının müəllifi idi. Z.İsmayılov bu kitablarla görə 1981-ci ildə SSRİ Jurnalistlər İttifaqının mükafatını almışdı.

1988-ci ildə Zahid İsmayılov doğulub boy-a-başa çatdığı Kəlbəcər rayonuna rəhbər vəzifyə-l katibliyə göndərildi. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində üzv seçildi.

Zahid müəllim vətənpərvər azərbaycanlı idi. Eli-obası, insanlar üçün çox işlər görməyi planlaşdırılmışdı.

Ucquar dağ rayonu Kəlbəcərdə qızığın abadılıq-quruculuq işləri apirlirdi. Mənfur qonşularımız ermənilərin haqsız ərazi iddialarını digər həmvətənlərimiz kimi qəbul etmirdi. Bir gün xəber yayıldı ki, həyat yoldaşı erməni gülüsən tüş gəlib. Ermənilərin havadarlarına arxalanaraq dədə-baba yurdularımıza sahib çıxmış isteklərinə dözə bilmirdi. Bu haqsız hadisələrin şahidi olan Zahid müəllimin ürəyi tab getirmədi. Büyük arzularla döyünen ziyanlı jurnalist ürəyi qəflətən susdu.

Zahid müəllimin ezziz xatirəsi qəlbimizdədir. Birgə çalışığımız illərdən isə ondan bizlərə xoş xatirələr, bu pesəkar jurnalistdən öyrəndiklərimiz qalıb.

F.RƏHİMOV

8 YAŞLI HƏMZƏYƏ KÖMƏK EDİN!

Ciddi müayinədən sonra uşağa iliy və qaraciyər köçürülməsi lazımdı. Baki şəhərində bir aylıq müalicədən sonra Türkiyədəki xəstəxanaların birinə aparılıb. Onun vəziyyəti yenə də ağır olaraq qalır. Həmzənin müalicəsinin (qaraciyər transplantasiyası) davam etdirilməsi olduqca vacibdir. Təessüf ki, Həmzənin valideynlərinin buna maddi imkanları yoxdur.

Həmzənin valideynləri imkanlı

adamlara, sahibkarlara müraciət edərək onlardan 8 yaşlı Həmzənin müalicə olunmasına, sağalıb ailəsinə, məktəb yoldaşlarına qovuşması üçün maddi yardım göstərmələrini xahiş edirlər.

Xeyirxah iş adamları, imkanı olan şəxslər Həmzənin atası Rəhbəri Əbülfəzin adına ACCESSİ Bankda açılmış hesabına vəsait köçürüb lərlər.

Hesab №-si AZ79ACAB0021010000000110778 Kart 4268631231120826

8 yaşlı Rəhbəri Həmzə Əbülfəz oğlunun sehhəti bu ilin avqust ayından qəflətən pisləşmişdir.

MƏŞHURLARIN ERMƏNİLƏR BARƏDƏ DEDİKLƏRİ

Əmir Teymur (Fateh-hökmdar): «Erməniləri bir millət kimi yer üzündə silmədiyim üçün gələcəkdə ya məni alqışlaya-qaq, ya da lənətləyəcəklər.»

A.S.Puskin (Dahi rus şairi): «Sən köləsən, sən qorxaqsan, çünkü sən ermənisen.»

Aleksandr Düma (Fransız yazıçısı və səyyah): «Ermənilər həmisi başqa dina qulluq edən hökmətlərin hakimiyəti altında olmuşlar. Nəticədə öz fikir və duygularını gizli saxlayan, hiyləgər və kələkbaz adamlara çevrilmişlər.»

Graf De Sole (Fransız səyyahı): «Ermənilərin yoxsulluq və əzab-əziyyət çəkəsi məndə onlara qarşı böyük rəhm oynamasına baxmayaq, onların haramzadılığı, kələk-

bazlığı o dərəcədə biabırıcı, o qədər hiddətləndirici idi ki, mən heç vaxt onlara bağlanma bilməzdim.»

Adam Mets (İsvəç səyyahı): «Dərisi ağ quşların pisi ermənilərdir. Abır-heyaları yoxdur, oğurluqları olduqca müşəhurdur. Onlar yalnız dəyənək və qorxu altında yaxşı işleyirlər.»

Qobusname: «**Ermənilərin ey-bi:** bədfel, kündə bədən, oğru, gözügtötürməyen, bir ayağı qaçmaqdə olan, əmre baxmayan, yersiz haykuy salan, vəfasız, riyakar, söyüşsöyən, ürəyi xitli, ağasına düşmənliklidir.»

Tatsit: «Bu xalq (erməni) ister xasiyyətinə, isterse də coğrafi vəziyyətinə görə qədimdən ikiüzlü və ri-yakardır. Bunlar daimi romalılara

Baş redaktor:
F.N.RƏHİMOV

Təsisçilər:
Şirvan şəhər icra Hakimiyyəti başçısının aparatı və «İŞIQ»qəzetiñ jurnalist kollektivi

Müəllifin və redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməye bilər
Materiallar redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmişdir

Qəzet BZ mətbəəsində çap olunmuşdur.

Telefonlarımız:
Baş redaktor: 6-35-60
Redaktor müavini: 6-31-35
E-mail: ishq.qezeti@gmail.com

Ünvanımız:
Şirvan şəhəri,
i.i.Qayıbov küçəsi 16,
Şəhadətnamə №161
İndeks: 66858
Tiraj: 650

YENİ KİTABLAR

«İDMANA HƏSR OLUNMUŞ ÖMÜR»

FƏXRƏDDİN RƏHİMÖV

İDMANA HƏSR OLUNMUŞ ÖMÜR

cəlî hakim Vaqif Gözəlov, sərbəst güləş üzrə SSRİ idman ustası, Azərbaycan Respublikasının

Əməkdar məşqçisi, Əməkdar bədən təbiyəsi və idman xadimi İsmayılov Həşimov, sambo üzrə SSRİ idman uстası, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar məşqçisi, Azərbaycan Respublikasının Fəxri bədən təbiyəsi və idman işçisi, şəhərimizde cüdonun bünövrəsini qoymuş Seyidulla Ağayev, SSRİ idman ustaları Fazıl Cabbarov, İbrahim Əhmədov, Qeybullu Əliyev, futbol üzrə Əməkdar məşqçilər Ramiz Hacıyev, Tahir Əliyev və başqaları xatirələri ilə oxuculara Tofiq Xəlilov barədə etraflı məlumatlar verirlər.

Kitab «Dənişan şəkillər və ya o həm də yaxşı rəssam id» bölməsi ilə yekunlaşır. Kitab ilk səhifəsindən oxucu 1960 və 1970-ci illərdə Tofiq Xəlilovun səyi, təşkilatçılığı, təşəbbüsü və şəhər rəhbərliyinin köməyi ilə Şirvanda (keçmiş Əli Bayramlı) yaradılan idman sahələri barədə məlumatlandırılır. 2 üzgüçülük hovuzu, 15 futbol meydançası, 9 idman zalı, 60 voleybol, 5 el oyunları meydanı, 2 stadion və s. Bunlar Tofiq Xəlilovun gərgin səyi, təşkilatçılığı hesabına yaradılmışdır. Gənclər, idmançılardan, əlaqədar təşkilatçılar da köməyini bura əlavə etmək lazımdır.

T.Xəlilovu tanıyanların deyidiklərinə görə o heç vaxt ad-san, təltif arıd ilə, nece deyərlər, qaçmayıb. Doğulub boy-a-başa çatdığı şəhərinin idman sahəsində tanınması üçün gecəli-gündüzli çalışıb. Çəkilen zəhmət itməyib. Keçmiş Əli Bayramlı futbolçular, voleybolçular, samboçular, cüdoçular, avarçəkənlər, basketbolçular şəhəri kimi tanıb. Hətta 1 il ərzində (1980-ci il) şəhərin «Energetik» futbol komandası Azərbaycan kubokuna sahib olub. Eyni zamanda respublika çempionu olub.

Kitabın

Kitabda Tofiq Xəlilovun əzizlərinin, çiyin yoldaşlarının, yetirməlinin, dostlarının, onu tanıyanların xatirələrinə geniş yer ayrılmışdır.

Kitabın

Kitabda Tofiq Xəlilovun əzizlərinin, çiyin yoldaşlarının, yetirməlinin, dostlarının, onu tanıyanların xatirələrinə geniş yer ayrılmışdır.

Kitabı oxuyandan sonra əmin olursan ki, çəkilen zəhmət itmir. O gec-tez öz qiymətini təpər. Bizcə bu baxımdan Tofiq Xəlilov haqqında «İdmana həsr olunmuş ömür» kitabıñ işıq üzü görməsi buna eyani misaldır.

Aidə Cənnətqızı

Alferd Kerte (Alman səyyahi): «Türklər iş görəndə sözü danişmaq kifayətdir, müqavilə bağlamağa da ehtiyac yoxdur... Əger yunanla iş görmək isteyirsinizsə, mütələq müqavilə bağlayın, erməni ilə belə bir fikirin olarsa, onda heç bir sənədləşmə aparmağın əhəmiyyəti yoxdur, sadəcə şərə rast geləcəksiniz. Erməni ilə rastlaşmaq təhlükəlidir, onu yuxuda görmək də xeyir getirmir...»

Musa Xorenatsi: «İndi olduğu kimi keçmişdə də qədim hayaların ağızlardan-ağızlıqlara keçən nəğmələr həvəsləri olmayıb. Ona görə də kəməgil, nadan və vəhşi adamlar haqqında danışmaq artıqdır.»

An.N.Y.Marr. «Erməni xalqı kimi erməni dili də hibrit (calaq) dilidir.»

Jemçynnikov (Yazıcı): «Qışqırıqşırıqdan danışmaq baxıqlıq xəstelidir. Özge millətləri də özlerin xeyrinə qışqırmağa, yalan informasiya yamaşa cəlb edə bilirlər.»

Sədi Sirazi (Məşhur fars səyyahi): «Erməni yer üzünün ilanı, insanların düşmənidir.»

Vilson (İngilis səyyahi): «Ermənilər acıqzər və tamahkardır. Onlar istənilən bir cəfəngiyati böyütmək üzrə abırsız dərəcədə mahiridirlər və yalnız bunları özlərindən başqalarına edirlər.»